

8

AKTIVIZMUS ÉS KÖZÖSSÉGI AKCIÓK

Deloitte.

1. BEVEZETÉS

Az aktivizmus a klímaváltozás mérséklését célzó cselekvés „negyedik” formája.

1. Vállalati, gazdasági szint
2. Politikai/ döntéshozói szint
3. Önálló, egyéni cselekvés
4. **AKTIVIZMUS**

Egy átfogó, magasabb szintű cselekvési forma az aktivizmus, mert egyszerre sok embert mozgat meg, és elősegíti a felsorolt három érdekcsoport együttműködésének elérését.

2. FOGALMAK

MI AZ AKTIVIZMUS?

Olyan erőfeszítések, amelynek a célja a társadalmi, politikai, gazdasági, vagy környezeti reformok előmozdítása, akadályozása, vagy az azokba való beavatkozás¹.

MILYEN FORMÁI VANNAK?

„HÉTKÖZNAPI AKTIVIZMUS”

Például művészeti alkotások létrehozása („artivizmus”), számítógépes hackelés („hacktivizmus”), annak a megfontolása, hogy mire költi az ember a pénzét („gazdasági aktivizmus”) – például ha az ember nem vásárol olyan cégektől, amelyek etikátlanok a munkavállalóikkal szemben.

„KOLLEKTÍV CSELEKVÉS”

Többek által közösen koordinált, tiltakozó akció.

„TÁRSADALMI MOZGALOM”

Céltudatos, szervezett és hosszú időn át tartó kollektív cselekvés.

MI SZÁMÍT AKTIVIZMUSNAK?

Az aktivizmus nem csak egyféleképpen nézhet ki. Aktivizmusnak számít például:

- a választott tisztségviselőknek, újságoknak címzett levelek írása;
- petíciók indítása;
- politikai kampányok indítása / azokhoz való csatlakozás;
- egyes vállalkozások, szervezetek támogatása vagy bojkottálása;
- különbözőféle demonstrációkban való részvétel - például gyülekezéseken, utcai felvonulásokon és sztrájkokon.

AKTIVIZMUS A TÖRTÉNELEMBEN ÉS A JELENBEN

Már az időszámításunk előtti időkben is létezett aktivizmus – mint például a Római Birodalom idején szervezett rabszolgafelkelések (gondoljunk Spartacusra), de a közelebbi múltban is akadnak példák: a nők jogaiért folytatott mozgalmak, munkásmozgalmak és polgárjogi mozgalmak.

Bár a klímaaktivizmus komoly múltra tekint vissza, a 2018-ban induló, fiatalok által szervezett klímasztrájkok fontos fordulópontnak számítanak² – a korábbinál komolyabban sikerült felhívniuk a figyelmet a globális klímapolitikai kérdésekre.

3. KLÍMAAKTIVIZMUS

OKAI

Egy tanulmány szerint³ a fiatalok elsősorban az alábbi indokok miatt lesznek „klímaaktivisták”:

- **„Cserbenhagyás érzése”**: úgy érzik, hogy kormányaik nem tesznek eleget a klímáért, ezzel cserben hagyva őket.
- **„Környezeti aggodalom érzése”**: aggodás a környezeti veszélyek miatt.
- **„Személyes aggodalom érzése”**: aggodás a család, ismerősök és a jövő generációi miatt.
- **„Bevonódás érzése”**: az érzés, hogy részt vesznek a politikában, hogy a cselekedeteiknek hatása van.
- **„Közösségi részvétel és szolidaritás érzése”**: az érzés, hogy egy nagyobb közösség részei, amelynek van egy közös célja.
- **„Kollektív büntudat érzése”**: azt érzik, hogy társadalmi csoportjuk hibás a klímaváltozás kialakulásában és előrehaladásában.

Több tanulmány is megállapította, hogy a fiatalabb generációk az idősebbeknél radikálisabban fogják fel a klímaváltozás problémáját az idősebbeknél, veszélyesebbnek látják és azonnali cselekvést követelnek. Sokan a társadalmi és éghajlati igazsághoz kötik a klímaaktivizmusukat.⁴

MI AZ A TÁRSADALMI ÉS ÉGHAJLATI IGAZSÁGOSSÁG, AVAGY A „CLIMATE JUSTICE”?

Egyes országok és társadalmi csoportok jobban profitáltak az éghajlatváltozáshoz vezető iparágakból és technológiákból, mint mások.

Ugyanakkor, azok az országok, amelyek a legkevesebbet profitáltak belőle, nagyobb valószínűséggel korábban és súlyosabban szenvednek az éghajlatváltozás miatt.

“

A „climate justice” az az elv, amely szerint az éghajlatváltozást okozó tevékenységekből származó előnyöket és az éghajlatváltozás hatásainak terheit igazságosan kell elosztani.

”

KÖVETKEZMÉNYEI

Tanulmányok alapján a fiatalok klímaaktivizmusának megfigyelhetők mind belső (személyes), mind külső (társadalmi) következményei⁶:

BELSŐ

A fiatal aktivisták életével kapcsolatosan megfigyelt változások:

- Megnövekedett tisztelet a természet iránt.
- A klímaváltozás folyamatainak mélyebb megértése (mindennapi és politikai szinten).
- Megváltozott önkép: megnövekedett énhatékonyság*, saját magukba vetett hit és optimizmus.
- Értékes társas kapcsolatok.

***Énhatékonyság:** A saját képességeinkről és magabiztosságunkról való tudás, egy adott cél eléréséhez kapcsolódóan. Más szóval, a saját sikerességünkbe és a sikerességhez szükséges képességeinkbe vetett hitünkre utal⁷.

KÜLSŐ

Nehéz pontosan megmondani, hogy milyen hosszú távú politikai hatásokat értek el eddig a klímaaktivisták, hiszen a változás lassú és folyamatos. Azonban az alábbiak megfigyelhetők:

- Kiemelt figyelem felhívása a problémára és annak sürgősségére, valamint az általa okozott egyenlőtlenségek kihangsúlyozása
- Társadalmi párbeszéd indítása, a probléma politikai kontextusba való helyezése.
- Különböző érintetti csoportok összefogása (pl. diákok, szervezetek, környezetvédők, tanárok, hétköznapi érdeklődők).

4. A KÖZÖSSÉGI MÉDIA SZEREPE A KLÍMAAKTIVIZMUSBAN

Mint ahogy életünk szinte minden területén, így az aktivizmusban – kifejezetten a fiatalabb generáció klímaaktivizmusában is kiemelt szerepe van a közösségi médiának.

A klímaválságról való párbeszéd az online közösségi platformokon számos előnyhöz vezethet, figyelemfelkeltő erejét tekintve. Azonban itt is fontos a kritikus szemlélet. Alább bemutatunk pár szempontot, amit érdemes figyelembe venni a témában.

ELŐNYÖK

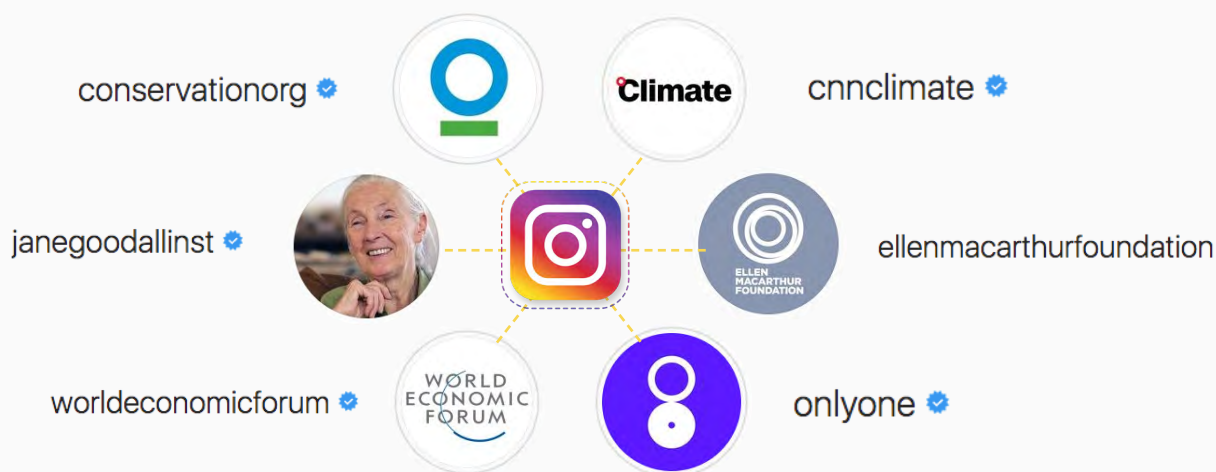
- A klímaváltozás sokak számára absztrakt, megfoghatatlan fogalom - a közösségi média **képes a témát pszichológiailag közelebb hozni az egyénekhez, így személyesebbé és konkrétabbá téve a kapcsolódó kérdéseket⁸.**
- Ösztönözi a klímaváltozással kapcsolatos **tudásmegosztást.**
- Hasznos a klímaaktivizmus szerveződéséhez, a **mozgósításhoz⁹.**
- Teret ad a téma **másokkal való megvitatására.**
- Ideális esetben csökkentheti a különböző társadalmi csoportok ismeretei közötti különbséget – **a tudást háttértől, státusztól függetlenül elérhetővé teszi.**

HÁTRÁNYOK

- Hiteltelen források követése téves információk terjedéséhez vezethet.
- Sok esetben túlterhelhet minket információkkal – emiatt nehezzé válhat kiszűrni a valóban fontos és releváns üzeneteket.
- A túlzottan negatív fókuszú, pesszimista kommunikáció klímaszorongáshoz vezethet - bár elkerülhetetlen, hogy tisztában legyünk a problémákkal és tényekkel, fontos a konstruktív kommunikáció.
- Egyes vállalatok, tartalomkészítők használhatják a közösségi média felületeiket „zöldre mosásra”, például alaptalanul fenntarthatónak beállított termékek reklámozásával.

A fentiek tekintetében nagyon fontos, hogy válogassuk meg, milyen oldalakat követünk a közösségi médiában, kiknek hiszünk, mi alapján cselekszünk!

(A teljesség igénye nélkül) összeszedtük néhány érdekes és hasznos kezdeményezés Instagram oldalait (angol nyelven), amelyeket érdemes figyelemmel követni, mert rálátásunk szerint megbízhatónak és informatívnak tűnnek.

5. HA MÉG TÖBBET SZERETNÉL TUDNI A KLÍMAVÁLTOZÁSRÓL ÉS A MEGOLDÁSI LEHETŐSÉGEKRŐL

Hogyan lehetsz magabiztos aktivista? Ha magabiztos vagy a témával kapcsolatos ismereteidben és tudásodban. Hol tanulhatsz ezekről a témákról többet? Mivel a klímaváltozás egy globális és nagyon komplex folyamat, hatással van minden tudományterületre, ezért a tanulási lehetőségek tárháza is végtelen. Az alábbiakban szeretnénk pár példát mutatni arra, hogy milyen irányokat lehet választani továbbtanulás vagy csak az ismereteitek kiegészítése céljából. Ezekben a kérdésekben érdemes először elgondolkoznod: Milyen hosszú képzésen szeretnél részt venni, illetve mennyi időt tudsz erre szánni? Egyetemi képzésen vagy kötetlenebb formában szeretnél tanulni? Online vagy offline? Ha személyes oktatásban szeretnél részt venni, itthon vagy külföldön szeretnél tanulni?

Rengeteg különböző területen tanulhattok a fenntarthatóságról. A kurzusok, tárgyak, képzések és programok listája végtelen, ezért mi néhány példát emeltünk ki a hazai és külföldi egyetemi képzések és angol nyelvű online kurzusok közül:

Tudományterületek ⁵	Egyetemi képzés		Angol nyelvű online kurzus
	Itthon	Külföldön (EU)	
Agrártudományok	<u>Fenntartható takarmányozás</u>	<u>Sustainable Development in Agriculture</u> (Dánia)	<u>Fish Stocks Sustainability</u>
Bölcsészettudományok	<u>Környezetvédelmi szakpszichológus</u>	<u>Advanced Migration Studies</u> (Dánia)	<u>Strategic Communication for Sustainability Leaders</u>
Műszaki tudományok	<u>Fenntartható energetikai szakmérnök</u>	<u>Sustainable Energy</u> (Dánia)	<u>Sustainable Energy</u>
Orvostudományok	<u>Fenntarthatóság az egészségügyben</u> kurzus	<u>Global Health</u> (Dánia)	<u>Microplanning for Immunization</u>
Társadalomtudományok	<u>Humánökológia</u>	<u>Technology, Sustainable Urban Development</u> (Finnország)	<u>The Post-Capitalist Order, What is a Circular Economy?</u>
Természettudományok	<u>Meteorológus, éghajlatkutató</u>	<u>Global Sustainability Science</u> (Hollandia)	<u>Planetary Boundaries</u>

6. SZERVEZETEK, AMELYEKET ÉRDEMES KÖVETNI; ÖNKÉNTESKEDÉSI LEHETŐSÉGEK

Aktivista sokféleképpen lehetsz. Javasoljuk, hogy ha az idő engedi, akkor csatlakozz egy általad választott szervezethez, akiknek a munkáját az időddel vagy anyagi hozzájárulásal tudod segíteni. Így nem csak a fenntarthatóság érdekében teszel többet, de jó eséllyel hozzád hasonló értékrenddel rendelkezőkkel, esetleg Klímahősökkel is találkozhatasz.

A **Fridays for Future** egy nemzetközi kezdeményezés neve, aminek a keretében kezdetben iskolások tüntettek azért, hogy felhívják magukra a döntéshozók figyelmét. Az itthon is rendszeresen megrendezésre kerülő klímasztrájkáikhoz is csatlakozhatsz.

GREENPEACE

A **Greenpeace** önkéntes vagy aktivista csapatához csatlakozva megismerheted a globális szervezet hazai ágának tevékenységét és számos programban részt vehetsz. Ha ezekhez nincs kedved, akkor is érdemes a honlapjukon közzétett petíciókat rendszeresen megnézni, és a szívedhez közelálló ügyekért kiállni, akár a közösségi médiában szót emelni.

A **Magyar Természetvédők Szövetsége** kiemelt figyelmet fordít a fiatalok környezeti nevelésére és közösségépítő programok szervezésére. Érdemes a honlapjukon körbenézni, számos témában találhatóak oktató anyagok.

Ha szívesen becsatlakoznál a nemzetközi klímaaktivizmus közösségébe, akkor érdemes a **350 hírlevelére feliratkozni** és tevékenységeiket nyomon követni.

Ahogy korábban is hangsúlyoztuk, a fenntartható fejlődés nem merül ki a környezetvédelemben: a társadalmi különbségek csökkentése is a Fenntartható Fejlődési Célok részét képezi, és elengedhetetlen egy egyensúlyban levő, egészséges világ megteremtéséhez. Ha úgy érzed, hogy van lehetőséged hátrányos helyzetben levőkön segíteni, számos szervezet várja a jelentkezésedet. Ilyenek például a **Menhely Alapítvány** és a **Bagázs**.

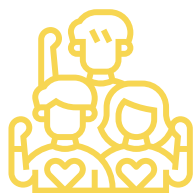

A WWF a világ legnagyobb természetvédelmi civil szervezete. A **magyarországi szervezet honlapján** érdekes cikkek, tippek és kezdeményezések mellett arra is lehetőséget kaphatsz, hogy „örökbefogadj” állatokat, vagy jelentkezhetsz önkéntesnek.

Segíts az egyik legismertebb afrikai éghajlatvédelmi aktivistának, Elizabeth Wathutinak! Írd alá Te is a levelét, melyet COP27 éghajlatváltozási tárgyalások kapcsán írt a világ vezetőinek.

7. TIPPEK, KIHÍVÁSOK

Hívd ki a barátaidat az alábbi fenntarthatósági próbatételekre!

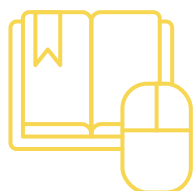

Vegyetek részt közösen egy hétvégi önkéntes akcióban, egy Nektek szimpatikus szervezettel közösen!

Érdekes akciókat szervez például a PET kupa.

Osszatok meg egymással érdekes, a fenntarthatósághoz kapcsolódó kurzusokat, tananyagokat!

Végezzetek el egy egyszerű, online kurzust fenntarthatóság témában!

Menjete el „plogging’-olni (ez a kocogás közbeni szemétszedést jelenti). Számos szervezet kezdeményez érdekes szemétszedési akciókat!

SZERETNÉL MÉG JOBBAN ELMÉLYÜLNI A TÉMÁBAN?

Kattints [ide](#) és nézd meg **szakmai videóinkat** a témában!

Kattints [ide](#) és nézd meg az első magyar, fiataloknak szóló **Klímakonferencia előadásait!**

Ha már úgy érzed, hogy eleget tanultál a témáról, teszteld tudásod! Kattints [ide](#) és töltsd ki a **témához kapcsolódó kvízünket!**

Elég a tanulásból? Már cselekednél? Nézd meg [itt](#), milyen kihívásaink vannak és teljesítsd egyet! A sikereidről posztolj a **#KlímahősVagyok** hashteggel!

Kíváncsi vagy a víz útjára, vagy hogy mi fán terem a bio? Nézd meg az idei lehetőségeket, ahol személyesen bepillantasz egy-egy üzem, műhely, nagyvállalat működésébe, meghallgathatod fenntarthatósági törekvéseiket, közvetlenül döntéshozóknak teheted fel kérdéseidet!

Nem csak számodra, számunkra is fontos a részvételed! [Ide](#) kattintva jelentkezz akár egyénileg, akár osztályoddal egy **műhelylátogatáson!**

Nem tudod elképzelni, milyen lehet egy műhelylátogatás? [Nézd meg](#), hogy a 2022-es Klímahősök milyen gyárakban, üzemekben, nagyvállalatoknál jártak és kikkel beszélgettek a fenntarthatóságról és a klímaváltozásról.

AZ E-LEARNING ANYAG TÁMOGATÓI:

Források:

1. Neas S, Ward A and Bowman B (2022) Young people's climate activism: A review of the literature. *Front. Polit. Sci.* 4:940876.
2. Martiskainen, M., Axon, S., Sovacool, B., Sareen, S., Furszyfer Del Rio, D., Axon, K., et al. (2020). Contextualizing climate justice activism: Knowledge, emotions, motivations, and actions among climate strikers in six cities. *Global Environ. Change* 65, 1–18.
3. Bowman, B. (2020). 'They don't quite understand the importance of what we're doing today': the young people's climate strikes as subaltern activism. *Sustain. Earth* 3, 16.
4. MIT Climate Portal: [Climate Justice | MIT Climate Portal](#)
5. Neas S, Ward A and Bowman B (2022) Young people's climate activism: A review of the literature. *Front. Polit. Sci.* 4:940876.
6. American Psychological Association [Self-Efficacy Teaching Tip Sheet \(apa.org\)](#)
7. Olumide Idowu, 2018
8. Wielk, E., and Standlee, A. (2021). Fighting for their future: an exploratory study of online community building in the youth climate change movement.
9. <https://mindentudas.hu/el%C5%91ad%C3%A1sok/tudom%C3%A1nyter%C3%BCletek.html>
10. Képek forrása: www.freepik.com
11. Ikonok forrása: thenounproject.com

A Deloitte név egy vagy több Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL”) társaságra, a tagvállalatok globális hálózatára és azok kapcsolt vállalkozásaira utal (együttesen: a „Deloitte szervezet”). A DTTL (vagy „Deloitte Global”) és valamennyi tag- és kapcsolt vállalata önálló, egymástól elkülönülő jogi személy, melyek harmadik felek irányába egymás nevében nem vállalnak kötelezettségeket. A DTTL, valamint annak tag- és kapcsolt vállalatai kizárólag saját tetteikért és mulasztásaikért felelnek. A DTTL ügyfelek számára nem nyújt szolgáltatásokat. További információ a deloitte.hu/magunkrol webhelyen olvasható.

A Deloitte a Fortune Global 500® cégek közel 90%-a és több ezer magáncég számára nyújt iparágvezető könyvvizsgálati és bizonyossági, adózási és jogi, vezetői, pénzügyi és kockázatkezelési tanácsadói szolgáltatásokat. Szakembereink mérhető és tartós eredményeket nyújtanak, amelyek hozzájárulnak a tőkepiacokba vetett bizalom megerősítéséhez, lehetővé teszik ügyfeleink számára az átalakulást és a gyarapodást, és utat mutatnak egy erősebb gazdaság, egy igazságosabb társadalom és egy fenntartható világ felé. A Deloitte több mint 175 éves múltra tekint vissza, jelenleg több mint 150 ország területén tevékenykedik. Ha többet szeretne tudni arról, hogy a Deloitte mintegy 345.000 szakembere hogyan teremt maradandó értéket, látogasson el a <http://www.deloitte.com> webhelyre!

„Jelen kiadvány kizárólag általános jellegű szakmai tájékoztatást tartalmaz, és nem minősül sem a Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL”), sem pedig tag- és kapcsolt vállalatának hálózata (együttesen: a „Deloitte szervezet”) által nyújtott tanácsadási vagy egyéb szolgáltatásnak. Javasoljuk, hogy a szervezetük pénzügyeit vagy üzletvitelét, illetve saját pénzügyeit befolyásoló bármely döntés meghozatala vagy ilyen jellegű lépés megtétele előtt kérjenek/kérjen, kifejezetten a szervezetükre/az Ön igényeire szabott, egyedi, szakmai tanácsadást. Az üzenetben foglalt információ pontosságával vagy teljességével kapcsolatban semmilyen jognyilatkozatot nem teszünk, szavatosságot nem vállalunk, kifejezett vagy hallgatólagos vállalást nem teszünk. Sem a DTTL, sem pedig tagvállalatai, kapcsolt vállalatai, alkalmazottai vagy megbízottai nem vállalnak felelősséget semminemű olyan kárért vagy veszteségért, mely közvetlenül vagy közvetetten a jelen kiadványban foglalt információk felhasználásából ered. A DTTL és valamennyi tagvállalata önálló, egymástól elkülönülő jogi személy.”

© 2022 Deloitte Magyarország

Készült a
Deloitte.
szakmai támogatásával

unicef
minden gyerekért

